

**Vyjádření vedoucí Ústavu ekonomických věd FES k disertační práci Ing. Zdeňka Řízka
s názvem „EKONOMICKÉ ASPEKTY A INDIKÁTORY KONFLIKTŮ
VYBRANÝCH REGIONŮ“**

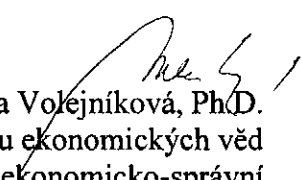
Disertační práce Ing. Zdeňka Řízka je zaměřena na problematiku bezpečnosti regionů a možnosti odhalování jejich sklonu ke konfliktnímu vývoji.

Práce obsahuje pracovní hypotézu a cíle, které autor verifikoval zpracováním disertační práce. Záměrem zpracování disertační práce bylo prostřednictvím vybraných sociálních a ekonomických indikátorů stanovit náchylnost státu (regionu) ke konfliktnímu vývoji. Doprovodným cílem práce bylo vytvořit metodiku založenou na hodnocení statistických ukazatelů pro určení náchylnosti regionu k ozbrojenému konfliktu. Zpracováním tématu disertační práce autor potvrdil hypotézu, že sociální faktory zvyšují náchylnost jednotlivých států k ozbrojenému konfliktu. Hypotéza o možném vlivu ekonomických faktorů na náchylnost jednotlivých států (regionů) k ozbrojenému konfliktu nebyla autorem potvrzena. Při řešení zvolené problematiky autor postupoval obvyklým způsobem, k vyhodnocení statistických dat využil vícerozměrné statistické analýzy. Disertační práce je zpracována s dobrou jazykovou, stylistickou a grafickou úrovní.

Ústav ekonomických věd posoudil disertační práci na základě její prezentace v rámci vědeckého semináře konaného dne 29.5.2013. V rozpravě k disertační práci doktorand reagoval, na vznesené dotazy a připomínky přiměřeně odpovídal.

Na základě prostudování a posouzení disertační práce Ing. Zdeňka Řízka Ústav ekonomických věd

DOPORUČUJE PRÁCI K OBHAJOBĚ.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí Ústavu ekonomických věd
Fakulta ekonomicko-správní
Univerzita Pardubice

V Pardubicích dne 6.5.2013

Posudek školitele

na disertační práci Ing. Zdeňka Řízka:

„Ekonomické aspekty a indikátory konfliktů vybraných regionů“

Ing. Zdeněk Řízek je autorem 154 stránkové disertace doprovázené 14 poměrně rozsáhlými přílohami. Téma, které si pro svůj výzkum zvolil, je nesporně aktuální, ale též poměrně složité.

Vzhledem ke skutečnosti, že jsem mnoho let pracoval v Československé akademii věd jako afrikanista, jsem velmi rád, že jsem jako školitel po dobu několika let mohl jednotlivé aspekty disertační práce s Ing. Řízkem konzultovat. Zastávám názor, že předložený text disertace je výsledkem dlouhodobého originálního výzkumu, jednou z prvních monografií zpracovaných na dané téma.

Disertant prokázal znalost četných monografií pojednávajících jednak o o regionech a o regionálních politických a vojenských aspektech, jednak o soudobé africké realitě.

Jako hlavní cíl své práce si Ing. Řízek vytyčil identifikaci stupně náchylnosti afrických zemí (afrického regionu) ke konfliktnímu vývoji. Výše zmíněný cíl rozčlenil do dvou dílčích cílů:

- a) „určit vhodné statistické ukazatele na jejichž základě bude možno odhalit region náchylný k ozbrojenému konfliktu“;
- b) vytvořit metodiku založenou na hodnocení statistických ukazatelů pro určení náchylnosti regionu k ozbrojenému konfliktu“.

V této souvislosti disertant vytyčil dvě hypotézy:

- a) Ekonomické faktory zvyšují náchylnost jednotlivých států, případně regionu k ozbrojenému konfliktu
- b) Sociální faktory zvyšují náchylnost jednotlivých států, případně regionu k ozbrojenému konfliktu.)

První hypotézu se autorovi nepodařilo plně prokázat. Naproti tomu druhá hypotéza byla výzkumem plně potvrzena.

Z pohledu použitých metod, disertant efektivně aplikoval metody analýzy, syntézy, indukce, dedukce, komparace, deskripce, klasifikace, abstrakce a analogie. Pokud jde o provedené analýzy, koncentroval své úsilí především k použití faktorové, shlukové a korespondenční analýzy.

Za jeden z pozitivních rysů posuzované disertační práce považuji skutečnost, že její autor ukazatele s nimiž pracoval získal z reprezentativních databází (například z World Bank Data Set).

Samotná disertační práce je rozčleněna do deseti částí. Druhá z nich pojednává o postavení regionu jednak z hlediska jeho teoretického vymezení, jednak z bezpečnostního pohledu. Autor region chápe jako značně rozsáhlé území. Daný problém demonstruje na příkladu zemí subsaharské Afriky, které od roku 1965 (vojenský převrat ve Středoafrické republice) prošly mnoha vojenskými převraty a armádními režimy

Vývoj prokázal, že ani vojenské vlády nezabránily narůstání rozporů, jež vyústily v nové konfliktní situace. Proto v případě aplikace teoretického hodnocení regionů na podmínky subsaharské Afriky daný přístup pokládám za reálný, neboť výjimkou Jihoafrické republiky značný počet států uvedené oblasti vykazuje řadu obdobných ekonomických a s nimi spjatých sociálních faktorů.

Autor africké regiony člení jak z geografického hlediska, tak z pohledu jejich zapojení do různých integračních struktur. V případě specifikace jejich integračního potenciálu souhlasím s Ing. Řízkem v závěru, že nejdůležitějším integračním seskupením je Africká unie (African Union), jež v roce 2002 vystřídala Organizaci africké jednoty (Organisation of African Unity) založenou v roce 1963.

Pokud jde o třetí část nazvanou „Vzájemný vztah Evropy a Afriky“ konstatuji, že se disertantovi nepodařilo danou problematiku beze zbytku vystihnout. Koncentroval se totiž více méně jen na postižení některých aspektů vztahu EU vůči Africe. V disertační práci se podrobněji nehovoří o řadě aktivit prospěšných africkému kontinentu jako celku, jež Evropská unie dlouhodobě prosazuje.

Ve čtvrté části se pojednává o konfliktech v obecné rovině a především o konfliktních situacích příznačných pro africký kontinent. Disertant stručně objasnil jednak historické zdroje konfliktů probíhajících v Africe, jednak ekonomické a sociální příčiny soudobých konfliktů mezi africkými státy, případně se odehrávajících na jejich územích.

Výklad v páté části je zaměřen na specifikaci ekonomických aspektů regionálních konfliktů. Je více méně soustředěn jen na rámcové objasnění problematiky typické pro Afriku. V dané souvislosti oceňuji zejména objasnění historických zdrojů stávajících konfliktních situací, které – především pokud jde o země situované jižně od saharské pouště – mají klíčový význam pro pochopení stávajících problémů těchto afrických států a často komplikovaných vztahů mezi nimi.

Části 6-10 pokládám za zvláště závažné. Autor v nich specifikoval indikátory statistických dat a provedl analýzu statistických dat pro léta 2002, 2005 a 2011. Konstatuji, že se Ing. Zdeňku Řízkovi na základě takto uskutečněné analýzy podařilo získat potřebná data pro posouzení vzájemné korelace dat, s využitím faktorové analýzy.

Autor s využitím faktorové analýzy specifikuje pět nejdůležitějších skupin faktorů:

- *demografické vlivy;*
- *sociální a ekonomickou velikost daného státu;*
- *růst populace;*
- *výkonnost ekonomiky vztahenou na jednoho obyvatele;*
- *hustotu obyvatelstva.*

Zastávám stanovisko, že disertant takto získal potřebné faktorové skóre, jež použil jako vstup do shlukové analýzy. S její pomocí vymezil tři skupiny států, z nichž pro jednu je charakteristický potenciál značného sklonu ke konfliktu a pro další potenciál relativně stabilního politického režimu. Získané skupiny států následně podrobil korespondenční analýze.

Mám-li závěrem charakterizovat přínosy disertační práce Ing. Zdeňka Řízka „Ekonomické aspekty a indikátory konfliktů vybraných regionů“, spatřuji je především v následujících skutečnostech:

1. Autor podává ucelený přehled ekonomických přístupů a metod k problematice konfliktů na africkém kontinentu.
2. V disertační práci jsou dobře zvolené cíle; jsou správně určeny statistické ukazatelé, na jejichž základě je možno identifikovat náchylnost regionů ke konfliktům.
3. Složitá problematika konfliktních situací na africkém kontinentu je komplexně zpracována.
4. Disertační práce obsahuje kvalifikovanou analýzu ekonomických, demografických a sociálních faktorů.
5. Autor prokázal velmi dobrou znalost odborných monografií a impaktovaných časopisů pojednávajících o daném tématu.
6. Disertant při zpracovávání informací, jež získal především díky analýze zkoumaných jevů, vhodně využil dva důležité indexy:
  - a) Human Development Index každoročně sestavovaný Organizací spojených národů;
  - b) Failed States Index (Index nefunkčních států) vytvářený institucí Fund for Peace.

S přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem oceňuji samostatnost práce Ing. Zdeňka Řízka a jeho ucelenou analýzu konfliktních situací na africkém kontinentu, včetně charakteristiky jejich historického pozadí. Proto disertační práci „Ekonomické aspekty a indikátory konfliktů vybraných regionů“, doporučuji k obhajobě a po jejím úspěšném provedení k udělení titulu Ph.D.

V Praze 29. března 2013

prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.

